

መጋቢት 24 ቀን 2005 ዓ.ም.

ዳኞች፡- ተሻገር ገ/ስላሴ

አልማው ወሌ

ረታ ቶሎሣ

አዳነ ንጉሴ

ሙስጠፋ አህመድ

አመልካች ፡- አርባ ምንጭ ዩኒቨርሲቲ የቀረበ የለም

ተጠሪ፡- የቀረበ የለም

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የንጽህና እቃዎችን ለመንግስት ከፍተኛ የትምህርት ተቋም አቅርቦት ውልን መሠረት አድርጎ የተካሄደውን ክርክር የሚመለከት ሲሆን ክርክሩ የጀመረው የአሁኑ ተጠሪ ባሁኑ አመልካች ላይ በጋሞ አካባቢ ከፍተኛ ፍርድ ቤት በመሰረቱት ክስ መነሻ ነው። የተጠሪ ክስ ይዘትም የአሁኑ አመልካች በ2001 ዓ.ም የበጀት አመት ትምህርታቸውን ለሚከታተሉ መደበኛ ተማሪዎች አገልግሎት የሚውል የንጽህና እቃዎች ግዥ ጨረታ በአዲስ ዘም 67ኛ አመት ቁጥር 337 ነሐሴ 17/2000 ዓ.ም. ታትሞ በወጣው ጨረታ ማስታወቂያ አውጥቶ የአሁኑ ተጠሪ ተወዳድረው የተሻለ ዋጋ አቅራቢ መሆናቸው ተረጋግጦ የአሁኑ አመልካችም የተጠሪን አሸናፊነትን በቁጥር አምዩ 92128/42 በቀን 13/02/2001 ዓ/ም በተጻፈ ደብዳቤ የገለፀላቸው መሆኑን ተጠሪ በአስር ቀናት ውስጥ የመልካም ስራ አፈፃፀም ዋስትና የጠቅላላ ዋጋ 10% ብር 63,468.50 (ስልሳ ሶስት ሺህ አራት መቶ ስልሳ ምስንት ብር ከሀምሳ ሳንቲም) የአሁኑ አመልካች በስሙ ባስከፈተው ባንክ ሂሳብ ገቢ እንዲደረግ እና በሚሰጠው ኘርግራም መሠረት የአሁኑ ተጠሪ እቃዎችን እንዲያቀርቡ ውል እንዲፈጽሙ ይዘዛቸው መሆኑን በዚህም መሠረት ተጠሪ የመልካም ሥራ አፈፃፀም ዋስትናውን ገንዘብ ሕዳር 02 ቀን 2001 ዓ/ም በውል በመፈፀም አስይዘው በውሉ መሠረት ለአሁኑ አመልካች ብር 634,685.00 (ስድስት መቶ ሰላሳ አራት ሺህ ስድስት መቶ ሰማንያ አምስት ብር) የሚያወጣ የንጽህና እቃዎችን አቅርበው አመልካችም ገቢ በማድረግ ዋጋውን የከፈላቸው መሆኑን ከዚህ በተጨማሪ አመልካች ተጠሪን ጠቅላላ የጨረታውን ዋጋ 25% ማለትም የብር 333,155.00 (ሶስት መቶ ሰላሳ ሶስት ሺህ አንድ መቶ ሃምሳ አምስት ብር) እቃ እንዲያስገቡ አገዟቸው በዚህ ትእዛዝ መሠረት የእቃ ግዥ መጠየቂያ ቀርቦ በአመልካች መስሪያ ቤት በሚመለከታቸው ኃላፊዎች ተፈርሞና ደብዳቤው ተሰጥቶ የብር 333,155.00 ዋጋ ያለው እቃ ተጠሪ ገዝተው ለአመልካች በማቅረብ ንብርቱን ለአመልካች በሞዴል 19 ጣምራ ቁጥር 098954 በሆነው ገቢ አድርገው ጥቅም ላይ የዋለ መሆኑን የአመልካች ማስሪያ ቤት የእቃ ግዥ ንብረት አስተዳደር ክፍልም እቃውን ቆጥሮ ከተረከበ በኋላ ለአመልካች መስሪያ ቤት ፋይናንስ መመሪያ እቃውን ስለመረከቡ ማረጋገጫ የሰጠ መሆኑንና በውሉ መሠረት ክፍያ እንዲፈፀምላቸው ጥያቄ ቢያቀርቡም አመልካች

ፈቃደኛ ያልሆነ መሆኑን ዘርዘረው አመልካች ብር 333,155.00 ከተለያዩ ወጪና ኪሣራ እንዲከፍል ይወስንላቸው ዘንድ ዳኝነት መጠየቃቸውን የሚያሳይ ነው። የአሁኑ አመልካች ለክሱ በሰጠው መልስ ሕዳር 02 ቀን 2001 ዓ.ም የተደገው ውል የራሱን ፍጻሜ ያገኘ በመሆኑ ለክሱ መሠረት ሊሆን እንደማይገባ ተጠሪ የማይመጥን እቃ እንዲያስገባ የአመልካች ተቋም የበላይ ኃላፊ በየጽሑፍ ደብዳቤ ያላዘዙ መሆኑንና ተጠሪ ከበታች ሰራተኞች ጋር በመመሳጠር የልታዘዘ ግዢ በሕገ ወጥ መንገድ በመነገድ ወደ ተቋሙ እንዲገባ መደረጉን ያለጨረታ ግዥ እንዲፈፀም የሚደረገውም በፋይናንስ ደንብ ቁጥር 17/1989 አንቀጽ 68(2(ሀ)) ላይ እንደሰፈረው የመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ በጣም አስቸኳይ በሆነና ቢዘገይ በመስሪያ ቤቱ ላይ ከባድ ችግር የሚፈጥርና የመስሪያ ቤቱ የስራ አፈፃፀም ላይ ጉዳት የሚያስከትል መሆኑን በማመን በጽሑፍ ስረጋገጥ ብቻ እንጂ በሌላ ሰው ትእዛዝ ያጨረታ ግዥ መፈፀም እንደሌለበት መደንገጉን ተቋሙ ለጨረታ ኮሚቴ ማቅረብ ሳያስፈልግ በግዥ ፈፃሚ አካላት የበላይ ኃላፊ ውሳኔ መግባት የሚችለው ለአንድ ጊዜ እስከ ብር 30,000.00 ብቻ መሆኑን የፌዴራል መንግስት የግዥ አፈፃፀም መመሪያ እንደሚያዝና የንብረት አስተዳደር የእቃ ግዥ ጥያቄ አቅርቦም በዚህ ጥያቄ ምላሽ ሲሰጥ ግዥው የመንግስትን ግዥ መመሪያ በመጠበቅ እንዲፈፀም መታዘዙን ሆኖም አግባብነት የሌለውን ጥቅም ለተጠሪ ለማስገኘት አስበውና አቅደው ከመንግስት ግዥ መመሪያ ውጪ አቶ ቶማስ ወልዱ ተጨማሪ ጽሑፍ ያስገባ በመሆኑ ስለእቃው አገባብ በግላቸው ከሚጠየቁ በስተቀር አመልካችን የሚያስጠይቅ ሕጋዊ ውል የሌለ መሆኑን እቃው ያላገባብ የገባ መሆኑን አቶ ቶማስ ወልዱ ተረድተው ለስራ ወጪ እንደሆነ መግለፁንና ይህ ግለሰብ ከአቶ ብዙነህ ደሞዝ ጋር ሁነው ባጠፉት ጥፋት ለተጠሪ ከሚጠየቁ በስተቀር አመልካችን እንደሚያስጠይቀው ግለሰቦቹ ወደ ክሱ እንዲገቡ ተደርጎ ክርክሩ እንዲመራና ከሕግ ውጪ ወደ ዩኒቨርሲቲው የገቡት እቃዎችም ብልሽት ቢደርስባቸው አመልካች ተጠያቂ ሊሆን ስለማይችል ተጠሪ የመጋዘን ኪራይ ከፍለው እቃዎችን እንዲረከቡ እንዲደረግና እንዲሁም በቀድሞው ውል መሠረት ፈሳሽ ሳሙና ባለአራት ሊትር በጀርካን ሆኖ ዋጋው ብር 60,000.00 ሆኖ እያለ ያለአግባብ ወደ ሊትር በመለወጥ የአንድ ሊትር ዋጋ ብር 60,000.00 በማስላት ከፍተኛ የመንግስት ገንዘብ ወጪ መሆኑን ተደርሶበት ያለ ሆኖ በድጋሚ በማጭበርበር ጥቅም ለማግኘት ክስ መመስረቱ ተገቢነት የሌለው መሆኑን ዘርዘሮ ክሱ ውድቅ ሊሆን ይገባል ሲል ተከራክሯል። ጉዳዩን በመጀመሪያ ደረጃ የተመለከተው ፍርድ ቤትም የግራ ቀኙን ክርክር መርምሮ አመልካችን ለክሱ ኃላፊ በማድረግ ለክሱ ምክንያት የሆነውን ገንዘብ ከዳኝነት ወጪ ከ7% የጠበቃ አበል ጋር ለተጠሪ እንዲከፍል ወስኗል። በዝሀ ውሳኔ አመልካች ባለመስማማት ይግባኙን ለደቡብ ብሄር በሄረሰቦችና ሕዝቦች ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ችሎት አቅርቦ ግራ ቀኙ ከተከራከሩ በኋላ ጉዳዩ ተመርምሮ በድምጽ ብልጫ የስር ፍርድ ቤት ውሳኔ በመጽናት ይግባኝ ተቀባይነት አላገኘም። የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህንኑ ውሳኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው። የአመልካች የሰበር አቤቱታ መሠረታዊ ይዘትም ከተጠሪ ጋራ በህዳር 02 ቀን 2001 ዓ.ም ተደርጎ ከተፈፀመው ውል ውጪ የካቲት 03 ቀን 2001 ዓ.ም በተጨማሪነት ተደረገ የተባለው ውል ከመንግስት ግዥ መመሪያ ውጪ ተጠሪ ከአመልካች ተቋም የበታች ሰራተኞች ጋር በመመሳጠር ያደረጉትና በሕገ አግባብ ያልፀደቀ ሆኖ እያለ የበታች ፍርድ ቤቶች በአመልካችና በተጠሪ መካከል ውል አለ በማለት ለክሱ መሠረት የሆነውን ገንዘብ አመልካች ለተጠሪ እንዲከፍል መወሰናቸው የላግባብ ነው በማለት መከራከሩን የሚያሳይ ነው። አቤቱታው ተመርምሮም በዚህ ችሎት ሊታይ የሚገባው መሆኑ ታምኖበት እንዲቀርብ ከተደረገ በኋላ ለተጠሪ ጥሪ ተደርጎላቸው ተጠሪ ቀርበው ግራ ቀኙ

በጽሁፍ እንዲከራከሩ የተደረገ ሲሆን የክርክራቸው መሰረታዊ ይዘትም በስር ፍርድ ቤት ካቀረቡት ክርክር ጋር ተመሳሳይነት ያለው መሆኑን ተመልክተናል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለፀው ስሆን ይህ ችሎት የግራ ቀኝን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ በሚከተለው መልኩ መርምሮታል። እንደመረመረውም በስር ፍርድ ቤት አመልካች ወደ ክርክሩ እንዲገቡ የጠየቃቸው ሰራተኞች ወደ ክርክሩ ሳይገቡ ውሳኔ መስጠቱ ስነ ስርዓታዊ ነው ወይስ አይደለም የሚለውን ነጥብ በጭብጥነት ሊታይ የሚገባው ሁኖ ተገኝቷል።

ከክርክሩ ሂደት መገንዘብ የተቻለው አመልካችና ተጠሪ በሕጉ አግባብ ስለመደረጉ ክርክር ያልቀረበበትና ህዳር 02 ቀን 2001 ዓ.ም ያደረጉትን የንጽህና እቃዎች ግዥ ውል ፈፃሚ እንዲያገኝ አድርገው አሁን እያከራከራቸው ያለው የካቲት 03 ቀን 2001 ዓ.ም ተደረገ የተባለው የንጽህና እቃዎች ውል መሆኑን ይህ ውል በቀድሞው ውል ጠቅላላ ብር 634,685.00 (ስድስት መቶ ሰላሳ አራት ሺህ ስድስት መቶ ሰማንያ አምስት ብር) ዋጋ 25% ማለትም የብር 333,155.00 (ሶስት መቶ ሰላሳ ሶስት ሺህ አንድ መቶ ሃምሳ አምስት ብር) እቃ እንዲያስገቡ ተጠሪ በአመልካች ታዘዘው በዚህ ትእዛዝ መሠረት የእቃ መጠየቂያ ቀርቦ በአመልካች መስሪያ ቤት በሚመለከታቸው ኃላፊዎች ተፈርሞና ደብዳቤው ተሰጥቶ የብር 333,155.00 ዋጋ ያለው እቃ ተጠሪ ገዝተው ለአመልካች በማቅረብ ንብረቱን ለአመልካች በሞዴል 19 ጣምራ ቁጥር 098954 በሆነው ገቢ አድርገው ጥቅም ላይ የዋለ መሆኑንና የአመልካች መስሪያ ቤት የእቃ ግዥ ንብረት አስተዳደር ክፍልም እቃውን ቆጥሮ ከተረከበ በኋላ ለአመልካች መስሪያ ቤት ፋንናንስ መመሪያ እቃውን ስለመረከቡ ማረጋገጫ የሰጠ መሆኑን ተጠሪ ጠቅሰው የሚከራከሩ ቢሆኑም ይህ ሁሉ የሆነው ግን የአመልካች መስሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ በመንግስት የግዥ መመሪያ መሰረት ተገቢውን ትእዛዝ አድራጎቱን ፈፀሙ ለተባሉት የበታች ሰራተኞች አስተላልፈው ስለመሆኑ ያለመረጋገጡን ነው። የበታች ፍርድ ቤቶች አመልካችን ለክሱ ተጠያቂ ያደረጉት እነዚህ ፍሬ ነገሮች መኖራቸውን አረጋጋጠው የአመልካች ሠራተኞች ከአመልካች ጋር ባላቸው የሥራ ግንኙነት መሠረት የደረሱበትን ኪሣራ ወይም ጉዳት አመልካች ሊጠይቅ የሚችለው ሠራተኞቹን እንጂ ከተጠሪ ጋር መከራከሪያ ሊያደርገው አይችልም በሚል ምክንያት መሆኑንም ውሳኔው የሚሳይ መሆኑን ተረድተናል።

በመሠረቱ አንድ ውል የሕግ ጥበቃ የሚያገኘው በሕጉ አግባብ የተቋቋመ መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 1731 ድንጋጌን ከፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 1678(ለ) ድንጋጌ ጋር በጣምራ ስናነብ የምንገነዘበው ጉዳይ ነው። ውሉ ሕጉን በሚቃረን መልኩ የተቋቋመ መሆኑ እየተረጋገጠና ውሉን ተዋውሏል የተባለ ተዋዋይ ወገንም ውሉ ሕጋዊ አይደለም በማለት ክርክር እያቀረበ በውሉ እንዲገደድ ማድረግ የመዋዋል ነፃነትን መሰረታዊ መርህ የሚጥስና ፍላጎቱንና ፈቃዱን ያልሰጠ ሰው ግዴታውን እንዲወጣ በማድረግ ሌላኛው ተዋዋይ ነኝ የሚል ወገንም ተገቢ ያልሆነ ጥቅም እንዲያገኝ የማድረግ ውጤት የሚስከትል ከመሆኑም በላይ በተለይ እንዲህ አይነቱን ግዴታ እንዲወጣ ጥያቄ የቀረበው በመንግስት መስሪያ ቤት ከሆነ የመንግስት ግዥን ስርአት ለመስያዝ የወጣውን ሕግ ውጤት አልባ የሚያደርግ መሆኑ የሚታመን ነው። አንድ የመንግስት ሠራተኛ በሕጉ የተሰጠው ኃላፊነትና ተግባር እያለ ከዚህ ኃላፊነትና ተግባር አድማስ ውጪ ባደረገው ግንኙነት በተቋሙ ግዴታ የሚያስከትል ተግባር ፈጽሞ ከተገኘም ኃላፊነቱን ሊወስድ የሚገባው እንዲ አይነቱን ተግባር ያከናወነው ሰራተኛ በግሉ ከሚሆን በስተቀር

ተቋሙ ሊሆን የሚችልበት አግባብ የለም። አንድ የመንግስት መስሪያ ቤተ ለሰራተኛው ተግባር ኃላፊነት ሊህረው የሚችለው በሰራተኛው የተፈፀመው ጥፋት የሥራ ጥፋት ሆኖ ሲገኝ ሲሆን አንድ ጥፋት የስራ ጥፋት ነው ተብሎ የሚወሰደውም ጥፋት አድራጊው በዚህ ጥፋት ላይ የወደቀው በቅን ልቡና በስልጣኑና ለስራው ክፍል መልካም ያደረገ መስሎት የፈፀመው መሆኑ ሲረጋገጥ ስለመሆኑና ከዚህ ውጪ በሆነ በማናቸውም ሌላ ጉዳይ ግን ጥፋቱ እንደግል ጥፋት ሁኖ እንማሚቆጠር የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2126 እና 2127(1) እና (2) ድንጋጌዎች ይዘትና መንፈስ ያስረዳሉ። ጥፋቱ በቅን ልቡና ያልተፈፀመ መሆኑም በተቃራኒ ማስረጃ ሊረጋገጥ እንደሚችልና ተቃራኒ ማስረጃ ካልቀረበ ግን የራተኛው አሰራር በቅን ልቡና እንደተሰራ በሕገ ግምት እንደሚወሰድበት የፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2127/3/ ድንጋጌ ይዘትና መንፈስ ያሳያል። ከላይ የተመለከቱት የሕግ ጉዳዮች በፍርድ ተገቢውን አልባት የሚሰጥባቸው ደግሞ በክርክሩ የግድ ተካፋይ የሆነው ወገኖች በክርክሩ እንዲሳተፉ ተደርጎ ጉዳዩ በተገቢው ማስረጃ በጥንድቁ ሲጣራ ነው።

በመሠረቱ በአንድ ጉዳይ ላይ ክስ ሲቀርብና የክሱም ምክንያት የብዙ ሰዎችን መብትና ጥቅም የሚነካ ወይም ኃላፊነት ያለበትና ግዴታውን ሊወጣ የሚገባው የትኛው ወገን መለየት የግድ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከእነሱ አንዱ ወይም ከሌላ ክስ በቀረበ ጊዜ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ በጉዳዩ ላይ በሚሰጠው ውሳኔ ወይም ፍርድ መብትና ጥቅም የሚነካ ወይም ግዴታው በሕገ አግባብ እንዲወጣ ሊደረግ የሚችል ሲሆን በክሱ ውስጥ ተካፋይ ያልሆኑ ሰዎች የክርክሩ ተካፋይ እንዲሆኑ ፍርድ ቤቱ ትእዛዝ መስጠት ያለበት ስለመሆኑ የፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 39/1/ እና 40/2/ ድንጋጌዎች ይዘት ያስገነዝባል። በሕገ አግባብ ተጠያቂ የሚሆን ወገንም የክርክሩ ተሳታፊ እንዲሆን ማድረግ የሚመነጨው ከዚህ አግባብ ስለመሆኑ ተጠቃሽ ድንጋጌዎችን ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 36/5/ ጋር ተጣምረው ሲነበቡ የሚያገነዝቡን ጉዳይ ነው። እነዚህ ወገኖች ተካፋይ ሳይሆኑ የሚሰጠው ውሳኔ ወይም ፍርድ ውጤት የማይኖረው ስለመሆኑም የተጠቃሽ ድንጋጌዎች መንፈስ ያስረዳል። በመሆኑም በክሱ መግባት ያለበት ተከላሽ የሆነ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የክርክሩ ተካፋይ እንዲሆንና በቀረበው ክስና መልስ መከላከያውን እንዲያቀርብ ሊያዘው የግድ የሚል ስለመሆኑ ሥነ ሥርዓቱ የሳያል። በክርክሩ ውስጥ የግድ ተካፋይ መሆን የሚገባቸው ወገኖች ማለት ደግሞ ክስ በቀረበበት ጉዳይ ላይ የሚሰጠው ውሳኔ ጥቅማቸው መብታቸው ወይም ግዴታቸው የሚነካ፣ በክርክሩ ውስጥ ተካፋይ ያልሆኑ ሰዎች ስለመኖቸውም ከፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 40 ድንጋጌ ይዘት የምንገነዘበው ጉዳይ ነው። ድንጋጌው ክርክሮች ወደፊት እንዳይነሱ በማድረግ የወጪ ጊዜና ጉልበትን ብክነት በመቆጠብ አፋጣኝ ዳኝነት የመስጠትን የስነ ስርዓት ሕጉን መሰረታዊ አላማ ያገናዘበ ነው ተብሎ ይታሰባል።

ወደተያዙው ጉዳይ ስንመለስም ተጠሪ ውሉ የተገባው በመንግስት ግዥ መመሪያ ቁጥር 17/1989 አንቀጽ 68(2)(ሀ)) ድንጋጌ መሠረት በአመልካች መስሪያ ቤት የበላይ ኃላፊ የጽሑፍ ትእዛዝ የተላለፈ ትእዛዝ መኖር ያለመኖሩን በተመለከተ ከአመልካች ሰራተኞች ጋር ተደረገ የሚሉት የቀድሞ ውልን መነሻ በማድረግ ሕጋዊ ስርዓትን የተከተለ ስምምነት አለ የሚሉ ሲሆን በዚህ ረገድ በአመልካች በኩል የቀረበው ክርክር ደግሞ ውሉ ላይ መጻፎች እንዲኖሩ ያደረጉት ሰራተኞች ከተጠሪ ጋር ተመሳጥረው ያደረጉት ተግባር እንጂ ሕጋዊ አይደለም በማለት በሕገ የተዘረጋውን ስርዓት በመጥቀስ ተከራክሯል። አመልካች የተቋሙ ሰራተኞች ተግባርን የፈፀሙት ከተጠሪ ጋር ተመሳጥረው ነው በማለት የሚያቀርበው ክርክር ሰራተኞቹ ወደ ክርክሩ እንዳገቡ ተደርጎ የግራ ቀኝ

ማስረጃ ተሰምቶ ጉዳዩ ከፍ/ብ/ሕ/ቁጥር 2126 እና 2127 ድንጋጌዎች ይዘትና መንፈስ እንዲሁም ክርክር በተነሳበት ጊዜ ተፈፅሟል። የነበረውን የመንግስት የግዥ መመሪያ ድንጋጌዎች ጋር ተዛመዶ ዳኝነት የማሰጥበት እንጂ አመልካች ከወዳሪው በሰራተኞቹ የግል ጥፋትም ቢሆንም እንኳን ሃላፊነቱ የአመልካች ነው በማለት ውሳኔ መስጠቱ ሕጋዊ አካሄዱን በተከተለ የተደረሰ መደምደሚያ አይደለም። የአመልካች ሰራተኞች ተግባርን የፈፀሙት ከቅን ልቦና በመነጨ ሁኔታ ነው? ወይስ ከዚህ ውጪ ነው? ተጠሪስ የእቃዎቹን አቅርቦት ለአመልካች የፈፀሙት ከሰራተኞቹን የመመሳጠር ተግባር ፈጽመው ነው ወይስ ሕጋዊ አንድ ጠንቃቃ ነጋዴ ሊያደርገው የሚገባውን ጥንቃቄ አድርገው የንገድ ስራው የግድ የሚለውን አካሄድ ተከትለው ነው? የእቃዎቹ አቅርቦት ከተጠሪ ጋር የነበረውን የቀደመ ግንኙነት መሠረት አድርጎ እንዲከናወን የተጠሪ ተቋም የበላይ ኃላፊ ለሰራተኞቹ በሕጉ አግባብ ያሰተላለፉት እትዛዝ አለ ወይስ የለም? የተላለፈ ትእዛዝ አለ ከተባለም ሰራተኞቹስ ስራውን ያከናወኑት በበላይ ኃላፊ ትእዛዝ መሠረት መሆን ያለመሆኑ ለትክክለኛ ፍርድ አሰጣጥ ተገቢውን ማጣራት ማድረግን የሚጠይቁ ሲሆን ይህ ሁሉ መከናወን ያለበት ግን ሰራተኞቹን የክርክር ተሳታፊ በማድረግ የመደመጥ መብታቸውን በማስከበር እና የፍታ ብሄር ስነ ሥርዓት ሕጉን አይነተኛ አላማ በማገናኘብ ሌላ ክርክር ወደፊት እንዳይነሳ የሚያደርግ የክርክር አመራርት ስርዓትን ተግባራዊ በማድረግ ነው። ሲጠቃለልም የስር ፍርድ ቤቶች ተገቢ ባልሆነ የክርክር ደረጃ አመልካች ለሠራተኞቹ ተግባር ጭምር ኃላፊነቱን ሊወስድ ይገባል በሚል ምክንያት የአመልካች ሰራተኞች የሆነት አቶ ቶማስ ወልዴ አቶ ብዙነህ ደመወዝ የተባሉት ግለሰቦች ወደ ክርክር ይገባል። የሚለውን የአመልካች ጥያቄ ውድቅ ማድረጋቸው ተገቢ ነው ለማለት አልተቻለም ። ስለሆነም እነዚህ ግለሰቦች ወደ ክርክር ሳይገቡ የተሠጠው ውሳኔ ሥነ ሥርዓታዊ ባለመሆኑ ተቀባይነት ሊሰጠው የሚገባ ሆኖ አለንም። በዚህም ምክንያት በጉዳዩ ላይ የተሠጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት የተፈፀመበት በመሆኑ ሊታረም የሚገባው ነው።

ው ሳ ኔ

1. በጋሞ አከባቢ ከተፍተኛ ፍርድ ቤት በመ/ቁጥር 10689 ነሐሴ 14 ቀን 2001 ዓ.ም ተሰጥቶ በደ/ብ/ብ/ሕ/ብ/ክልላዊ መንግስት ጠቅላይ ፍርድ ቤት በመ/ቁጥር 56013 ግንቦት 03 ቀን 2004 ዓ.ም በድምጽ ብልጫ የፀናው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 348/1/ መሠረት ሙሉ በሙሉ ተሸሯል።
2. የአመልካች ተቋም ሰራተኞች የሆነትና ከእቃው አቅርቦት ጋር ቀጥተኛ ግንኙነት ነበራቸው የተባሉ አቶ ቶማስ ወልዴና አቶ ብዙነህ ደመወዝ በክርክር ውስጥ የግድ ተካፋይ መሆን ያለባቸው መገኘት በመሆኑ ለቀረበው ክስና መልስ መከላከያቸውን እንዲያቀርቡ የጋሞ አከባቢ ዞን ከፍተኛ ፍርድ ቤት ትዕዛዝ ሠጥቶ ጉዳዩን እንደገና በመመልከት ተገቢውን ውሳኔ እንዲሠጥበት ዘንድ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 343(1) መሠረት መልሰንለታል። ይህ።
3. በዚህ ችሎት ለተደረገው ክርክር የወጣን ወጪና ኪሣራ የየራሳቸውን ይቻሉ ብለናል። መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ ብለናል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

እ/ብ

የዳኛነት ሥልጣን